

Rammer for Budsjett 2027 og økonomiplan 2027-2030

Laila Rognaldsen

Kommunalsjef

Kommuneopplegget 2027

- Forslag vekst i frie inntekter 2027:
3,5 – 4 milliarder kroner
- Merutgifter til demografisk utvikling:
3 milliarder kroner
- Gir handlingsrom i 2027:
0,5 – 1,0 milliard kroner
- Handlingsrommet fordeles med:
  - 80 prosent til kommunene
  - 20 prosent til fylkeskommunene

2027

2026

2027 bygger videre på **historisk løft** i inntektene i 2025 og 2026

	Intervall vekst i frie inntekter		Demografi	Intervall Handlingsrom*	
Kommuner	2,8	3,2	2,4	0,4	0,8
Fylkeskommuner	0,7	0,8	0,6	0,1	0,2
Kommunesektor	3,5	4,0	3,0	0,5	1,0

Oppfølging av kommunekommisjonen

Allerede gjennomført:

- Økt grense for rapportering på øremerkede tilskudd
- Innlemmet tilskudd på om lag 1,6 milliarder kroner i 2026-budsjettet

Videre oppfølging:

- Oppheve kompetansekrav innenfor helse og omsorg
- Forenkle kompetansekrav for ansettelse i lærerstilling
- Innlemme flere øremerkede tilskudd i 2027-budsjettet
- Slå sammen og forenkle flere øremerkede tilskudd

Innlemming av øremerkede tilskudd

Dep.	Tilskudd	Beløp (mill. kr)	
KD	Tilskudd til skoleturer i forbindelse med handlingsplan mot antisemittisme	17,6	K+FK
KD	Tilskudd til kommuner for samarbeid mellom skolefritidsordning og kulturskole, idrettslag og andre frivillige organisasjoner	20,0	K
KD	Tilskudd til svømmeopplæring for nyankomne minoritetsspråklige elever	10,0	K
JD	Tilskudd til forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme	12,1	K
HOD	Sekretariatsfunksjoner i helsefelleskapene	11,0	K
HOD	Lønntilskudd til utdanning i avansert klinisk allmennsykepleie	15,8	K
SD	Tilskudd til tryggere skoleveier og nærmiljøer	41,5	K+FK
SD	Utvidet TT-ordning for brukere med særskilte behov	363,6	FK
	Sum	491,6	

Hovedbildet i kommuneøkonomien

Vedvarende økonomisk press

Færder kommune har hatt negativt netto driftsresultat i tre år, noe som svekker økonomiens robusthet.

Høy gjeld og renteutgifter

Økende gjeld fører til høye kostnader til renter og avdrag, som reduserer midler til kommunale tjenester.

Begrenset handlingsrom

Kommunen befinner seg i «rød sone» med lite økonomisk handlingsrom og få muligheter til å håndtere uforutsette kostnader.

Behov for stram økonomistyring

Kommunen må prioritere nøye og opprettholde omstilling for å sikre bærekraftig økonomi på lang sikt.

Gjeld og investeringer

Høy gjeldsgrad og sårbarhet

Færder kommune har høy gjeld som gjør den sårbar for renteendringer og begrenser budsjettfleksibiliteten.

Investeringer og finansiering

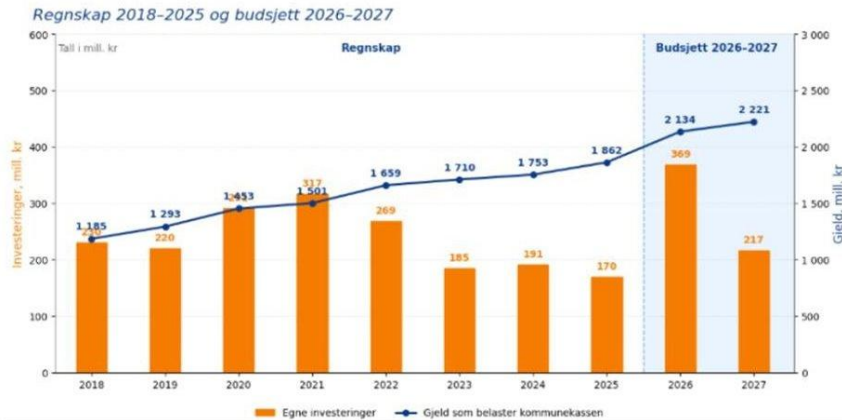
Kommunens investeringer i økonomiplanperioden er på over én milliard kroner og er planlagt finansiert delvis gjennom gebyrer, salg av eiendom og egenkapital.

Behov for forsiktig investeringspolitikk

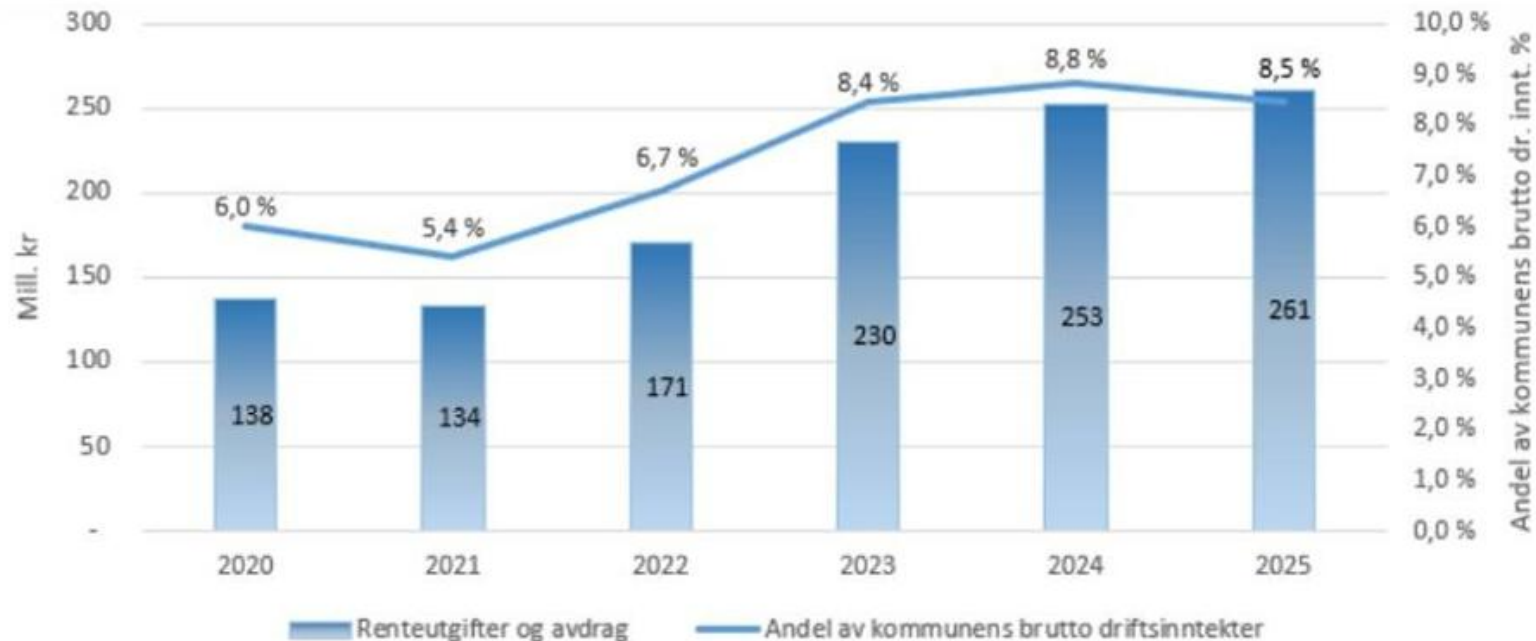
Renteøkninger kan gi store merutgifter, og nye investeringer må vurderes kritisk for økonomisk bærekraft.

Langsiktig drifts- og investeringsplan

Det arbeides med langsiktig plan som knytter demografi, tjenestebehov og investeringer sammen i et lengre perspektiv.

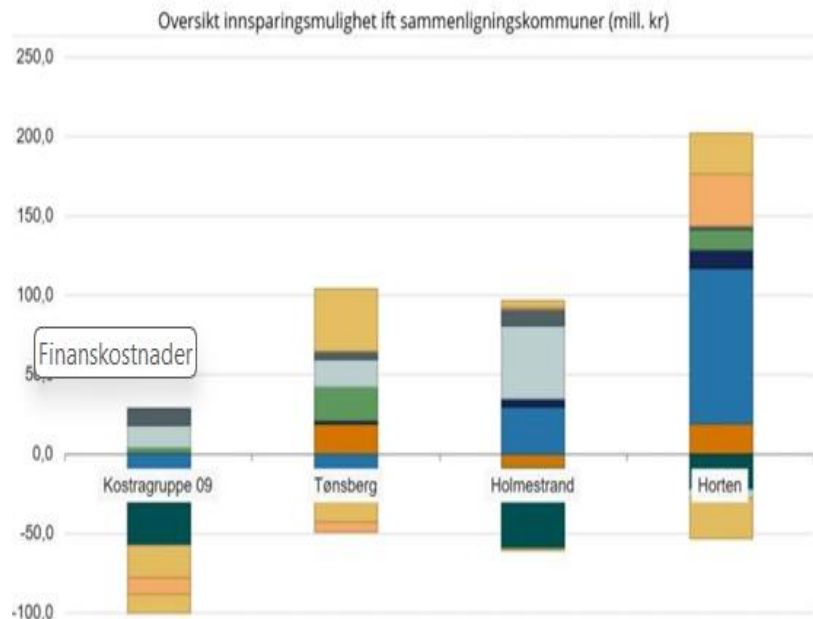
Finanskostnader

Utvikling driftsresultat

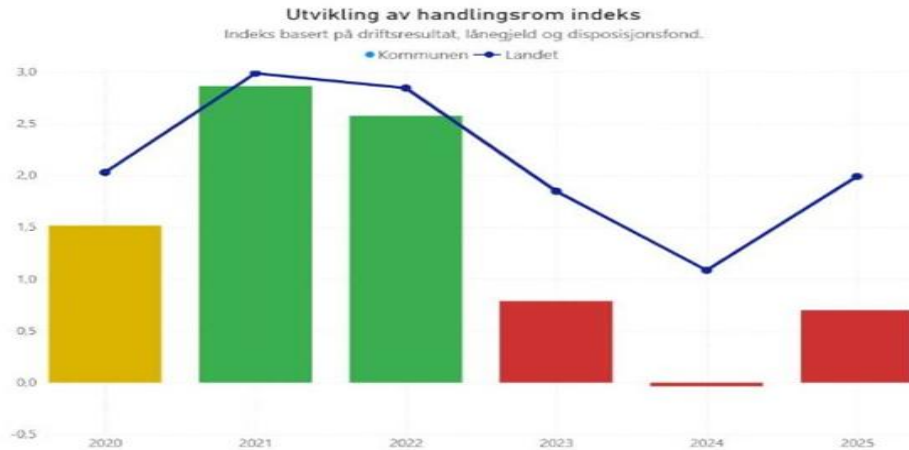
Utvikling driftsresultat	2021	2022	2023	2024	2025
Skatt på inntekt og formue	999 725	1 118 248	1 070 101	1 056 093	1 115 757
Rammetilskudd	725 156	715 729	790 130	878 942	1 006 110
Øvrige driftsinntekter	734 800	733 405	862 723	933 653	960 227
Sum driftsinntekter	2 459 681	2 567 382	2 722 953	2 868 687	3 082 094
Driftsutgifter	2 379 646	2 520 103	2 738 639	2 890 893	3 040 529
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	80 035	47 279	-15 685	-22 206	41 565
Netto renteutgifter og utlån	26 424	40 677	79 740	105 857	106 920
Netto avdragsutgifter	94 455	105 914	106 139	111 672	118 448
Motpost avskrivninger	-132 762	-146 747	-150 361	-156 723	-165 621
NETTO DRIFTSRESULTAT	91 918	47 436	-51 202	-83 012	-18 181
Netto driftsresultat i % av driftsinntektene	3,7 %	1,8 %	-1,9 %	-2,9 %	-0,6 %
Netto avsetning og bruk av bundne fond	-6 041	-17 214	3 104	8 481	116
Korrigert netto driftsresultat	97 959	64 650	-54 306	-91 493	-18 297
Korrigert netto driftsresultat i % av driftsinntektene	4,0 %	2,5 %	-2,0 %	-3,2 %	-0,6 %

Kostnadsnivå, tall fra KOSTRA

	Kostragruppe 09	Tønsberg	Holmestrand	Horten
■ Grunnskole	1,0	18,8	-9,0	18,9
■ Pleie og omsorg	-21,4	-10,6	30,2	97,6
■ Barnevern	-9,5	2,4	4,6	12,1
■ Barnehage	2,8	20,9	-1,6	12,4
■ Kommunehelse	-26,5	-15,1	-49,2	-22,6
■ Sosiale tjenester	14,2	17,7	46,2	-5,1
■ Kultur og idrett	-19,8	-17,3	-1,2	-25,9
■ Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	11,2	4,9	10,4	2,7
■ Adm. styring og fellesutgifter	-11,0			32,5
▶ Andre områder	-11,6	39,7	4,4	26,1
Totalt	-70,6	54,9	35,9	148,8

Økonomisk handlingsrom

Demografisk utvikling som kostnadsdriver

Vekst i eldre befolkning

Antall eldre over 80 år forventes å mer enn dobles innen 2050, øker behovet for omsorgstjenester.

Reduksjon i barn og unge

Nedgang i antall barn og unge kan redusere behovet for barnehage- og skolekapasitet over tid.

Økte kostnader og omstilling

Kostnadsvekst knyttet til eldre kan øke raskere en kommune klarer å realisere innsparing fra lavere barnetall. Dette krever strukturelle endringer.

Politisk styring og planlegging

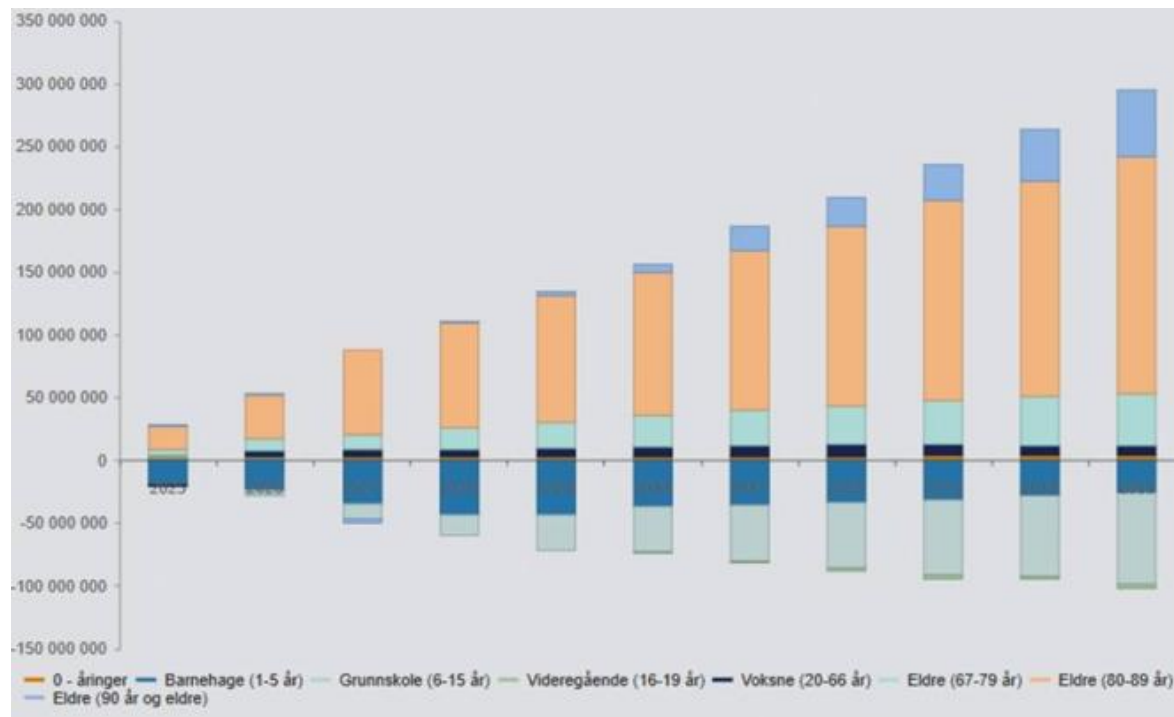
Krevende endringer krever politisk forankring, stø styring og langsiktig investering i omsorgskapasitet.

Ventet utvikling i befolkning og tjenester

	2025	2030	2035	2040	2045	2050	% endring
Helsestasjon (0 år)	207	214	227	230	226	218	5 %
Barnehage (1-5 år)	1 246	1 202	1 249	1 304	1 299	1 267	2 %
Grunnskole (6-12 år)	2 161	2 047	1 895	1 975	2 054	2 063	-5 %
Ungdomsskole (13-15 år)	1 063	984	944	865	895	936	-12 %
Videregående (16-19 år)	1 390	1 324	1 266	1 161	1 138	1 182	-15 %
Voksne (20-66 år)	15 634	15 982	16 004	15 863	15 851	15 850	1 %
67-79 år	4 184	4 512	4 739	4 996	5 013	4 908	17 %
80-89 år	1 407	1 833	2 173	2 407	2 590	2 825	101 %
90 år eller eldre	277	288	390	541	673	803	190 %
Total		28 386	28 887	29 342	29 739	30 052	9 %

Demografikostnader

Omstillingsplanen Færder 2030

Mål og innsatsområder

Planen sikter mot positivt driftsresultat på 1,75 % innen 2030 med 21 definerte innsatsområder.

Gjennomførte og gjenstående tiltak

Omstillingstiltak for 49 millioner kroner er gjennomført, mens 111 millioner kroner gjenstår frem mot 2030.

Utfordringer og usikkerhet

Flere tiltak påvirkes av politiske vedtak og endringer i tjenestebehov. Dette skaper usikkerhet i gevinstrealiseringen og realiseringstidspunkt.

Dynamisk og kontinuerlig oppfølging

Planen krever årlig revisjon og justering av tiltak for å møte nye risikoer.

Omstillingsplan Færder 2030

Omstillingsplan Færder 2030 – usikkerhet

- Barnehage og skolestruktur
- Ressursfordelingsmodell for oppvekst
- Sosiale tjenester
- Formålsbygg og avhending av eiendom

	2026	2027	2028	2029	2030	Status
aring i 2025	48 725					
trappa	400	0				
ktøy for optimalisering av tjenester	4 000	6 000	3 000	3 000	2 000	
	450	0				
else	971	3 500	6 250	0	0	
ov budsjett 2026 helse	6 067	0				
ruktur	2 210	1 400	1 400	0	0	
ruktur avhengig av reduksjon enheter i nr 5	2 399	500	800			
orebyggende tjenester	500	2 000	2 500	3 000	2 000	
ell og øvrige tiltak	4 330	0	0	0	0	
ell, knyttet til endring i oppvekststruktur i nr 7	1 000	1 500	1 000	1 500	0	
age og SFO	200	500	0	500	0	
ov budsjett 2026 oppvekst	4 000	0	0			
tøtte	1 000	0	0	1 000	0	
ikap	600	0				
	800	1 000				
	0	200	200	0		
ov budsjett 2026 fellestjenester	2 500	0	0	0		
omfang	3 890	1 030	440	6 070	240	
bygg	0	1 450	3 050	4 400	0	
	570	0	0	0	0	
	700	1 000	1 000	1 000	1 000	
esak	400	0	0	200	0	
behov fra 2025 samfunnsutvikling	1 913	0	0			
ov budsjett 2026 samfunnsutvikling	500	0	0			
ding	0	0	0	0	0	
og heltidskultur	0	780	2 400	0	0	
styring	0	0	0	0	0	
is	1 100	1 100	100	600	500	
	40 500	21 960	22 140	21 270	5 740	160 33

Finansiering av nye tiltak

- Sambandet - Tenvik og Veierland
- Nytt system for elektronisk pasientjournal
- Økt behov for heldøgns omsorgsplasser
- NAV leie av nye lokaler fra 2028
- Endringer i Jarlsberg IKT – Tønsberg går ut
- Investeringer på Teie – delprosjekt Bypakke
- Arbeidet med regulering av Kaldnes vest
- Endring i Vestfold interkommunale brannvesen – Sandefjord og Larvik går inn som eiere - behov for investeringer
- Risiko knyttet til økende rentenivå

Hovedutfordringer for budsjettarbeidet

Begrenset økonomisk handlingsrom

Nye tiltak må hovedsakelig finansieres gjennom omprioriteringer eller innsparinger i budsjettet.

Usikkerhet fra gjeld og renter

Høy gjeld og renteesponering skaper stor usikkerhet i økonomiplanen. Usikker utvikling rundt inflasjon og geopolitisk uro.

Demografisk press på tjenester

Økende demografisk utvikling gir press på helse- og omsorgstjenester og utfordrer strukturelle endringer i oppvekstsektoren.

Usikkerhet i omstillingsplanen

Flere tiltak i omstillingsplanen er usikre, forsinkede eller endret som konsekvens av politiske beslutninger. Dette er forhold som øker risikoen for behov for økt omstilling.

Rammer for budsjett 2027

- Kommunedirektøren kommer tilbake med en vurdering av omstillingsbehov etter 2. tertial 2026.
  - Det ligger varsler på flere områder, hvis dette ikke kan kompenseres inneværende år, vil konsekvensen kunne være å øke omstillingsbehovet fra 2027.
- Det arbeides med å finne nye alternative tiltak i omstillingplanen både innen eiendomsforvaltning og oppvekst.
- Handlingsrom handler også om å finne det rette kostnadsnivået på tjenestene og justere ressurser etter demografi
- Færder kommune vil utfordre interkommunale selskaper og Færder kirkelige fellesråd til kostnadsreduksjoner på linje med kommunen.
- I budsjettforslag for 2027 vil kommunedirektøren legge opp til en innstilling med alternative løsningsforslag